Ner 11. ROK 1843. SOBOTA 14 STYCZNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Imie. Jez.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Domosław.

# GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

| Dzień | godzina | Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj | Stopnie ciepła podług Reaumura | Psychometr | Wiatr | Stan Atmosfery | Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 12 | 6 | 26'' 9' 372 | + 00 6 | 1 73 | Południowy słaby | Pochmurno | |
| | 2 | 8 533 | + 5 7 | 2 30 | ,, ,, | Pogoda z Chmurami | |
| | 10 | 7 964 | + 6 2 | 2 14 | ,, mocny | Chmurno | |

## Wiadomości krajowe.

KRAKOW.

SENAT RZĄDZĄCY.

*Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.*

Oświadczając dzięki w imieniu cierpiącéj ludzkości osobom, które w szlachetnym celu wsparcia dotkniętych niedostatkiem pospieszyły złożyć pieniężne ofiary, w zamian przesyłania biletów w dniu nowo-rocznym, oznajmuje zarazem, że ofiary te w kwocie złp. 736 gr. 10 w srebrze i dukatów 4 w złocie zebrane, pomiędzy 61 individuów na wsparcie przed innemi zasługujących rozdzielonemi zostały.

Kraków d. 4 Stycznia 1843 r.

Prezes Senatu
SCHINDLER.
Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.
*Nowakowski* Sekr. D. K. Senatu.

Senat Rządzący w skutku potwierdzenia na dnin 30 Grudnia 1842 r., uskuteczniającego w ślad §. 17 statutu szpitale w W. M. Krakowie urządzającego, przez Wydział Lekarski w Uniwersytecie tutejszym wyboru, zamianował PP. Jana Steskal assystentem przy szpitalu ś. Łazarza w oddziale lekarskim, Stanisława Dembosz assystentem przytymże szpitalu w oddziale chirurgicznym, Macieja Krupińskiego pomocnikiem chirurgicznym przy szpitalu ś. Ducha, Samuela Wolff pomocnikiem chirurgicznem przy szpitalu starozakonnych, Antoniego Piątkowskiego praktykantem chirurgicznym przy szpitalu ś. Łazarza, tudzież p. Syxtusa Kozłowskiego assystentem przy szpitalu starozakonnych i Antoniego Glogera praktykantem chirurgicznem przy szpitalu ś. Łazarza, na następne lat dwa od d. 1 Stycznia 1843 r. poczynając.

---

Dziś na salach Knotza *Bal na korzyść ubogich* pod opieką Towarzystwa Dobroczynności zostających. Ani wątpić, że na cel tak szlachetny, licznego zgromadzenia spodziewać się należy.

Jutro druga *Reduta*.

Nowy teatr ciągle jest odwiedzany; — osoby które od lat 10 niepokazały się w dawnym, dla licznych niedogodności, zwłaszcza podczas zimy, teraz na każdéj niemal wystawie widzieć się dają. Drugie drzwi szklane przy głównem wnijściu wewnątrz sieni przedwczoraj dane, dopełniły reszty życzeń.

Dla uchylenia raz na zawsze, pomiędzy osobami, które za pojedynczymi biletami do lóż niezaabonowanych mianowicie drugiego piętra, przychodzą, wszelkich nieporozumień o miejsce:

z rozporządzenia dyrekcyi teatru, przez Rząd uorganizowanéj, miejsca takowe w lożach na dolnych ściankach numerami biletów pojedynczych ponaznaczane zostały. Każdy więc przybywający za pojedynczym biletem, znajduje tę dogodność, że podług numeru swego biletu zajmując siedzenie, względem osób w tejże saméj loży siedzących, niemoże stać się natrętnym; i nikt też nawzajem z najpierwéj przychodzących, niezajmuje już obcego numeru, ażeby miał przez to późniéj przybywających z właściwym biletem, narażać na nieprzyjemność.

We wtorek d. 9 dane były dwie komedye *Powrót majtka*, — i *Nieprzyjaciele stanu małżeńskiego*; — we czwartek d. 12 komedya z francuzkiego w trzech aktach: *Mulat*; — dziś po drugi raz przysłowie polskie: *Rej z Nagłowic*, wierszem w trzech aktach, i komedyo opera *Taraban* (znana sztuczka z francuzkiego: *Rataplan mały dobosz.)* Słownik objaśniający starożytne wyrazy użyte do Reja, sprzedawany będzie w kassie teatralnéj.

Powszechném jest życzeniem aby niektórzy artyści, nawet z celniejszych, lepiéj się ról douczali, i uwolnili publiczność od nudzących, — przestanków, — po kilka sekund trwających, — które tylko w muzyce uchodzą. W tym to duchu nadesłana nam była obszerna recenzya, w któréj opuszczający się artyści na sufiera, a ten jak na szczęście, w nowym teatrze nie tak dobrze może być dosłyszany przez grających jak w dawnym, z imienia nawet wytknięci byli. Tym razem atoli recenzent dał się uprosić redakcyi, że cofnął swój artykuł, lecz zapewnił: że pierwsze gorsze podobne zaniedbanie, płazem puszczone więcéj niebędzie. Przez nieumienie ról, najpiękniejsze ustępy w sztuce pokaleczone, czynią ją niezrozumiałą, i ten wypadek miał właśnie miejsce w *Mulacie*; niedowiedzieliśmy się bowiem, co się stało z portrecikiem wykradzionym z biórka St. Georga, i co z nim zrobił baron Turwel, który go odebrał Platonowi.

Niemniéj dobrzeby uczynili niektórzy z widzów, mianowicie galeryjowych, gdyby ulubione swoje przyklaskiwanie *sentencyom*, zarzucili; bo to tak się śmiesznie wydaje, jakby nic więcéj w sztuce nie zrozumieli, prócz sentencyi.

## Wiadomości zagraniczne.

### ROSSYA.

*Petersburg 31 Grudnia.*

N. Cesarz Jmć. w skutku najpoddanniejszego przełożenia p. ministra oświecenia narodo., o przyjęcie wbrew przepisom prawa, przez byłego rektora uniwersytetu Dorpackiego, professora Ulmana, od studentów tegoż zakładu, kubka srebrnego, i innych z tym wypadkiem połączonych okolicznościach, w d. 16 Listopada najwyżéj rozkazać raczył: rektora uniwers. Dorpackiego, professora zwyczajnego, radzcę kol. Volkmana uwolnić od urzędu rektora, a professora zwyczaj:, radzcę kol. Ulmana, uwolnić od służby.

### FRANCYA.

*Paryż 5 Stycznia.*

Pan Teste o którym rozgłoszono, że ma zamiar ustąpić z ministerstwa oświadczył wczoraj w sali konferencyonalnyéj izby deputowanych, że pogłoska ta zupełnie jest bezzasadną, i że owszem najmocniéj sobie postanowił, ani na krok nieustąpić, gdyby przyszło do walki parlamentarnéj względem polityki teraźniejszego gabinetu; będzie on stale podzielał los przyjaciela swego marszałka Soult.

Armia francuzka zostanie w tym roku niezawodnie o 50,000 ludzi zmniejszoną. Półki piechoty liniowéj tylko po 1800 ludzi zawierać w sobie mają.

Deputowani zjeżdżają się wciąż do stolicy, — i rozmaite stronnictwa zaczynają już odbywać swe konferencye. Zdaje się że lewa strona niewiele tego roku dokaże.

Rozeszła się wczoraj pogłoska, że udało się gabinetowi otrzymać od gabinetu angielskiego ważne zmiany w przedmiocie traktatów 1831 i 1833 roku, i że chce kwestyę tę przedstawić izbom. Mniemają jednak że to jest bardzo wątpliwém, bo gdyby lord Aberdeen istotnie poczynił ustąpienia, p. Guizot przecie wié, że wielu deputowanych konserwacyjnych oświadczyło się przeciw zasadzie prawa rewizyi, a zatém i przeciw wszelkim traktatom któreby się na niéj opierały.

### ANGLIA.

*Londyn 30 Grudnia.*

W jednym liście z Malty zawarte są niektóre bliższe szczegóły względem dawniéj już wspomnionego wmięszania się kapitana francuzkiéj fregaty *Erigone* stojącéj na wodach chińskich, do układów względem zawarcia pokoju między Anglią i Chinami. Ta fregata stała w ówczas także na rzece Jangtsekiang i kapitan, który podług opisania ma być subtelnym i wyrachowanym człowiekiem, udał się w czółnie do Nankinu, i potrafił dostać się aż do kajuty okręta *Cornvallis*, gdzie traktat ten został podpisany. Sir William Parker niechciał go wprost odepchnąć, ale był nieprzyjemnie dotknięty je-

go natręctwem. Później chciał go przedstawić komisarzom chińskim bez jego żądania. Sprawozdawca zapytuje się w końcu, co byliby powiedzieli francuzi, gdyby w podobnych okolicznościach kapitan angielski przybył na pokład admiralskiego okrętu francuzkiego.

## WŁOCHY.

*Rzym* 26 *Grudnia.*

*(G. P. N.)* Wielka xiężna Rossyjska Marya z małżonkiem swoim, oddała w zeszły piątek pierwszą wizytę Papieżowi. Wszyscy którzy temu uroczystemu przyjęciu obecni byli, niemogli wypowiedzieć téj uprzejmości, z jaką Ojciec S. wysokich gości swoich przyjmował.

Znajdnje się tu także xiężna Lignicka, która jak słychać w tym tygodniu wyjeżdża do Neapolu.

## HISZPANIA.

*Madryt* 30 *Grudnia.*

Rejent opuścił dnia 28 Walencyą, i jutro pomiędzy 11 i 12 z rana odbędzie tu wjazd uroczysty. Gwardya narodowa defilować będzie przed pałacem królowéj, do którego rejent natychmiast za przybyciem swoim udać się ma. Wolno jest każdemu z mieszkańców oświetlić swoje okna tego wieczora, lecz oświetlenie powszechne nie będzie miało miejsca.

Zapewniają, że za przybyciem rejenta mają być zaraz ogłoszone trzy dekreta obejmujące:

Rozwiązanie kortezów,

Ustanowienie Komitetu cenzury; rządowéj;

Pobór nadzwyczajnéj kontrybucyi.

Mówią, że minister Zumalacarreguay, postanowień tych, nie na radzie ministrów uchwalonych, wzbraniał się podpisać.

---

# Rozmaitości.

## POKOJ Z CHINAMI I OPUSZCZENIE AFGHANISTANU.

(Ciąg dalszy)

Drugie poselstwo rossyiskie wysłane zostało do Pekinu w 1720. Angielski podróżnik, Beel d'Autermony, który mu towarzyszył, opisuje takowe. Rossyjski poseł, Izmaiłów, wszystko co tylko być może przedsiębrał aby ujść *Ko-tou*, ale napróżno. Trzeba było złożyć owe dziewięć pokłonów na komendę mistrza obrzędów, ktory wymawiał w języku tatarskim słowa *morgu i boss*, znaczące *klęknij i wstań* »dwa wyrazy, powiada Bell, które długo będę pamiętał.« Przez to poddanie się posłannik rossyjski wyrobił sobie przyjęcie ajenta swojego pana w Pekinie; ale ten ajent uważanym był jak bnaniec wojenny, i niezadługo potém wraz z karawaną swojego kraju odesłany.

Portugalczycy i Hiszpanie w ogólności więcéj mieli wziętości w Pekinie, niżeli inne ludy Europejskie. Wziętość Portugalczyków przypisać należy temu, że oni pierwsi przybyli do portów Chińskich, a mianowicie wpływowi za pomocą missionarzy otrzymanemu. Nie trzeba także zapominać, że oni dopomogli cesarzowi chińskiemu do zniweczenia rozbójników wybrzeża jego państwa niepokojących. Stacya Macao którą dziś jeszcze posiadają, przestała być niebezpieczną dla Chin, od czasu jak portugalczykowie przestali być poważnym ludem.

Podobne w części przyczyny takie same względy zyskały Holendrom. Stali się oni sprzymierzeńcami Tatarów. Sławny Caxinga, jak go nazywają portugalczykowie, albo Kwe-sing-kang, jak go zowią chińczycy, był wspólnym ich nieprzyjacielem. Był on najgroźniejszym przeciwnikiem tatarów w czasie ich najścia i zabrał Hollendrom wyspę Formozę. Zdobywcy i cudzoziemcy połączyli się przeciwko niemu, i takie to było źródło względów ze strony rządu tatarskiego, których przedmiotem przez czas jakiś byli holendrzy; ale później w 1796, kiedy już nie mieli takich tytułów do łaski posłannik ich tak bez ogródki został odprawionym jak i inni.

Angielski ambassador lord Macartney który dostał się aż do samego Pekinu w 1792 roku cofnął się przed tą samą ceremonią pokłonów, co jednak nie przeszkodziło chińczykom, w piętnaście lat później, ogłosić że jéj się poddał i wymagać tego samego uniżenia od lorda Amherst. Poselstwo lorda Amherst najszczególniejsze przedstawia wypadki, i pan Ellis należący do niego opisał je bardzo dobrze. Posłannik angielski przyjętym został przez trzech mandarynów którzy wyszli naprzeciw niemu, Kwang Chang i Yin. Dwóch odwiedziło go na pokładzie okrętu, a trzeci przyjmował na lądzie. Dnia 12 Sierpnia 1816 poselstwo przybyło do Tien-Sing, gdzie mu nazajutrz ofiarowano ucztę. Pierwszym przedmiotem który zwrócił uwagę lord Amherst, skoro wszédł do sali ucztowéj, był ekran z zielonego jedwabiu, przed którym mandarynowie stali w urzędowych ubiorach. Trzeba wiedziec, że jedną z przyjemności ceremonii *Ko-tou* jest to że trzeba ją wykonywać nietylko przed niebieskim cesarzem ale jeszcze i przed ekranem który niebieską je-

go osobę wyobraża. Jeden z mandarynów oświadczył zatem lordowi Amherst, że ponieważ uczta wydana jest w imieniu cesarza, biesiadnicy będą musieli dopełnić takie same obrzędy jakby on sam znajdował się na uczcie. Lord Amherst odpowiedział, że trzymać się będzie tych samych kroków co lord Macartney; co słysząc mandarynowie zapewniali go że lord Marcartney poddał się *Ko tou*, i przedstawili protokół mistrza obrzędów, dowodzący że angielski posłannik poddał się wszelkim wymaganiom chińskiej etykiety. Lord Amherst odrzekł wówczas, że z wielkim żalem musi się pozbawić zaszczytu dzielenia ich towarzystwa: Mandarynowie odwoływali się do jego ojcowskich uczuć, i pytali czy ma odwagę pozbawiać syna swojego nieoszacowanego szczęścia oglądania przezacnego cesarza chińskiego. Lord Amherst zaproponował ugodę; ofiarował tyle razy ukłonić się, ile razy mandarynowie padać będą na kolana. Chińczykowie żądali aby posłannik angielski przyklękiwał na jego kolano, lecz gdy się opierał, ustąpili od tego żądania, i w ostatku kiedy mandarynowie na kolanach z zwyciągnionemi rękami dziewięć razy uderzali głową w ziemię, lord Amherst i jego orszak tyleż razy się ukłonili, następnie wszyscy zasiedli około stołu. Zdaje się że to wprowadzoném zostało w 1669 przez dowódcę fregaty francuzkiéj *Amphitrite*, kawalera Laroque, który na uczcie ofiarowanéj sobie przez namiestnika kantonu, ukłonił się dziewięć razy gdy tymczasem mandarynowie składali pokłony *Ko tou*.

*(Dalszy ciąg nastąpi.)*

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

*Od dnia 12 do dnia 13 Stycznia.*

Baum Leopold, Niemojewska Helena ob., Dobiecki Teodor ob., Bielski Władysław, Gołębiowski Michał ob., Brzeski Władysław ob., Bukowski Józef ob., Bielska Zofia z Polski; — Günther ob., Popławski Sebastyan ob., Günther Edward ob., Spławski ob., z Galicyi; — Scholtz Hermann, z Pruss.

*Wyjechali z Krakowa.*

Ostrzeszewicz Faustyn ob., Krzycki Antoni ob., Paprocki Michał ob., do Polski.

# Doniesienia Urzędowe.

***Nro* 57.**

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.
W SENACIE RZĄDZĄCYM
*Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.*

Podaje do powszechnéj wiadomości, że w myśl uchwały Senatu Rządzącego z dnia 28 Grudnia 1842 r. Nr. 6802 odbędzie się w biórach Wydziału licytacya *in minus* przez sekretne opieczętowane deklaracye (które na ręce Senatora prezydującego w Wydziale do dnia 31 b. m. i r. składane być mają) na przedsiębiorstwo dowozu materyałów do fabryk skarbowych przez lat trzy to jest od dnia 1 b. m. i r. do dnia ostatniego Grudnia 1845 r., ceny dowozu każdego materyału jako *praetium liciti* ustanowione, w Dzienniku Rządowym w końcu niniejszego obwieszczenia zamieszczone, również i w biórach Wydziału wraz z warunkami dostawy przejrzanemi być mogą, według których odstąpienie procentu na korzyść skarbu, od przypadającéj tygodniową należytości bez względnie na rodzaj odstawy w deklaracyi stósownie do wzoru poniżéj zamieszczonego wypisane być winny, deklaranci na *vadium* złożyć winni w kassie głownéj zł. 1500 którego złożenia dowód powinien być na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi poświadczony.

*Wzór do deklaracyi.*

Na skutek obwieszczenia przez Wydział S. W. i P. w dniu 7 Stycznia r. b. Nr. 57 w Dzienniku Rządowym uczynionego, oświadczam niniejszą deklaracyą, jako obowięzuje się dowozić materyały do fabryk Rządowych przez lat trzy poczynając od dnia 1 Stycznia 1843 r. do ostatniego Grudnia 1845 r., a to w zastósowaniu się zupełném do warunków licytacyi przezemnie przejrzanych i dokładnie zrozumianych, odstępując na korzyść skarbu od należytości przypadającéj mi za furmanki według cen do licytacyi podanych, bez względu na rodzaj ich użycia procent.) tu wyrazić literami jaki procent odstępuje, zaświadczenie kassy głównéj jako *vadium* złożyłem znajduje się na niniejszéj deklaracyi zamieszczone o którego zwrot upraszam w razie nieutrzymania się; nakoniec wypisze deklarant datę, imie, nazwisko i miejsce zamieszkania. Ostrzega się z resztą, iż deklaracya winna być napisaną wyraźnie bez przekreśleń warónków lub zastrzeżeń, i aby na wierzchu deklaracyi opieczętowanéj napisanem było, »deklaracya do licytacyi na dowóz materyałów do fabryk rządowych stósownie do obwieszczenia przez Wydział S. W. i P. do L. 57 w Dzienniku Rządowym uczynionego, obok czego ma się mieścić poświadczenie kassy głównéj ze złożonego *vadium*.

Kraków dnia 7 Stycznia 1843 r.

Senator Prezydujący
SZPOR.

(1r.) Referendarz L. *Wolff.*